

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

MAREC

GEOGRAFIJA

≡ Izpitna pola 1 ≡

marec 2000 / 90 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni polji je dodana barvna priloga.

PREDMATURITETNI PREIZKUS

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začnajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. **Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni lastni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.**

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

A – SVET

1. Prst ima različne lastnosti. **Napišite** tri (3).

1. _____
2. _____
3. _____

(1 točka)

2. Na nastanek, razvoj in lastnosti prsti vplivajo številni pedogenetski dejavniki. Izmed navedenih **podčrtajte** tistih šest (6), ki so v resnici pedogenetski:

a) matična (kamninska) podlaga	d) vulkanski izbruh
b) voda	e) čas
c) potres	f) podnebje
č) relief	g) živi organizmi

(1 točka)

3. Prsti so spodaj razvrščene v tri skupine.

Imenujte štiri (4) tipe iz prve in po en (1) tip iz drugih dveh ter jih vpišite v ustrezno skupino.

1. skupina
Klimozonalne prsti

2. skupina
Intrazonalne prsti

3. skupina
Azonalne prsti

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

1. _____

1. _____

(2 točki)

4. **Napišite**, katera izmed treh zgoraj navedenih skupin prsti je najbolj razširjena na Zemlji.

_____

(1 točka)

5. **Napišite** dva (2) dejavnika, ki sta vplivala na nastanek intrazonalnih prsti.

1. dejavnik _____
2. dejavnik _____

(1 točka)

6. **Slika v barvni Prilogi 1** prikazuje navpični prerez prsti. V prerezu so dobro vidne vodoravne plasti.

Kako imenujemo navpični prerez skozi prst?

(1 točka)

7. Prst na **sliki v barvni Prilogi 1** je černožjom. **Na kateri** matični podlagi **nastaja** ta prst?

Matična podlaga: _____

(1 točka)

8. **Opišite**, zakaj človek spreminja lastnosti prsti.

(1 točka)

9. Velik problem sodobnega kmetijstva je zastrupljanje prsti. **Napišite**, zakaj nastaja ta problem.

(1 točka)

B – SVET

10. Severna Amerika ima zaradi svoje velike površine več toplotnih pasov. Osrednji del zajema zmerno topli pas. **Napišite**, kateri pasovi so severno in južno od tega toplotnega pasu.

– južno od tod je _____

– severno od tod je _____

(2 točki)

11. **Kateri dejavniki vplivajo** na podnebje Severne Amerike?

– _____

– _____

– _____

(2 točki)

12. Padavinska karta kaže letno količino padavin v Severni Ameriki. **(barvna Priloga 2)**

Napišite, kateri dejavnik vpliva na veliko količino padavin na zahodni obali.

_____
_____

Razložite, zakaj je veliko padavin tudi na jugovzhodu.

_____
_____
_____
_____
_____

(2 točki)

13. Južna območja ob Mehškem zalivu in na Floridi se podnebno bistveno razlikujejo od tistih na severu. Pogosto beremo o ujmah, ki so na teh območjih. **Napišite oblike ujm** (naravnih nesreč), **vzroke** zanje in **posledice**.

Pozimi–spomladi (oblike naravnih nesreč): _____

_____

Vzroki: _____

_____

Posledice: _____

_____

Poleti (oblike naravnih nesreč): _____

_____

Vzroki: _____

_____

Posledice: _____

_____

(4 točke)

C – JUŽNA EVROPA

14. Južna Evropa obsega tri velike polotoke, ki imajo tudi številne skupne naravne in družbene značilnosti.

Napišite dve (2) skupni naravnogeografski značilnosti teh polotokov.

Napišite dve (2) skupni družbeni značilnosti teh polotokov.

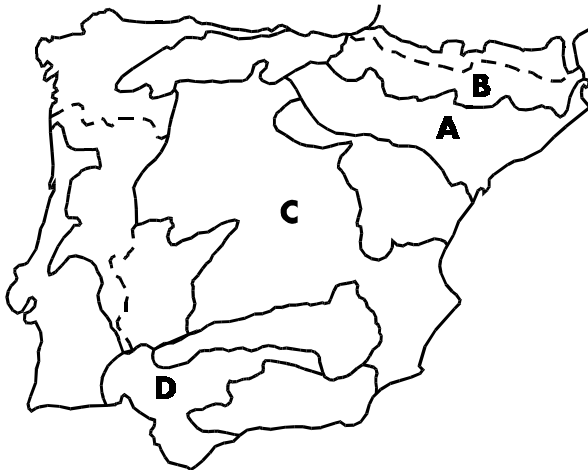

(2 točki)

15. Oglejte si karto Iberskega polotoka.

Karta 1

K ustreznim črkam **pripišite** na karti označene pokrajinske enote.

- A _____
 B _____
 C _____
 D _____

(2 točki)

16. Gospodarski razvoj Španije je bil v zadnjem obdobju zelo hiter.

V kratkih stavkih **opišite dve (2) značilnosti** španskega gospodarstva pred tem obdobjem.

Opišite še vsaj **dve (2)** bistveni **posebnosti** španskega gospodarstva novejšega obdobja.

(2 točki)

17. Med posameznimi španskimi pokrajinami so velike razlike v razvitosti gospodarstva.

Naštejte tri (3) razvitejša območja Španije in k vsakemu **pripišite vzrok**, ki je omogočil njegov razvoj.

1. območje: _____

Vzrok: _____

---

2. območje: _____

Vzrok: _____

---

3. območje: _____

Vzrok: _____

Napišite tudi **tri (3) manj razvita** španska območja in **pripišite vzrok** za njihovo nerazvitost.

1. območje: _____

Vzrok: _____

_____

_____

2. območje: _____

Vzrok: _____

_____

_____

3. območje: _____

Vzrok: _____

_____

_____

(4 točke)

D – SLOVENIJA – VODOVJE

18. **Napišite**, v kateri dve (2) povodji se odmakajo slovenske reke.

(1 točka)

19. **Katera** slovenska reka **ima največje** porečje?

(1 točka)

20. **Utemeljite**, kateri naravni dejavnik je najbolj vplival na oblikovanje tega porečja in kako.

(2 točki)

21. **V katerem** letnem času **je** ponavadi **najnižji** vodostaj rek v osrednji in zahodni Sloveniji?
Opišite eno (1) negativno posledico tako nizkega vodostaja.

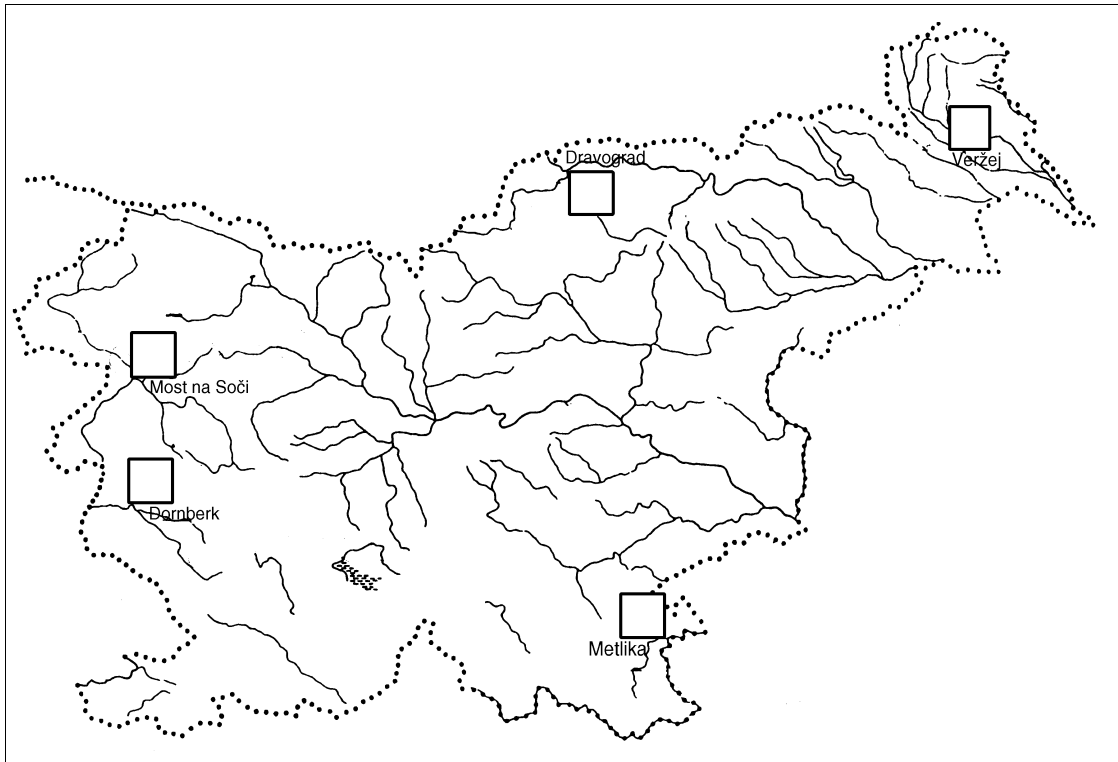

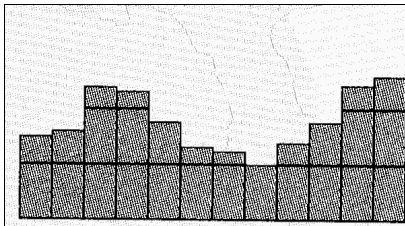
(2 točki)

22. Karta 2: Karta slovenskih rek

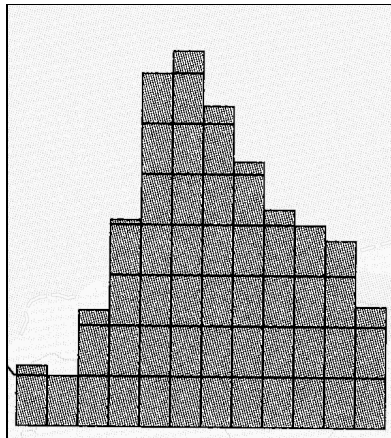

(Vir: Terra)

Graf 1

Graf 2

Primerjajte oba hidrograma (graf 1 in graf 2). **Napišite**, v katerih dveh (2) značilnostih se razlikujeta.

(1 točka)

23. Hidrograma (graf 1 in 2) sta izdelana za dve slovenski reki. Presodite, katerima rekama pripadata in vpišite številko ustreznega grafa (1 in 2) v kvadrata (na karti 2) pri kraju, skozi katerega teče reka.

(1 točka)

24. **Naštejte** tri (3) dejavnike, ki vplivajo na različen vodostaj in poljubno izbranega obrazložite.

(2 točki)

E – SLOVENIJA

25. Slovenijo lahko spoznamo tudi po njenih regijah. **Napišite**, po katerih naravnogeografskih in po katerih družbenogeografskih merilih je razdeljena Slovenija v regije. Za vsako merilo **napišite** po en (1) primer.

Fizičnogeografski: _____

Družbenogeografski: _____

(2 točki)

26. Slovenija je razdeljena na makroregije. Te so razdeljene v mezoregije. Nekatere med njimi imajo prehodni značaj. Pri naslednjih naštetih prehodnih mezoregijah **pripišite** imeni dveh (2) makroregij, med katerima je ta mezoregija.

Mezoregija:

Imeni makroregij:

Pivka _____

Bela krajina _____

Novomeška pokrajina _____

Gorjanci _____

Kozjansko hribovje _____

Celjska kotlina _____

(3 točke)

27. Izberite si eno (1) od prehodnih mezoregij. **Napišite** njeno ime in po eno (1) značilnost obeh sosednjih makroregij, ki vplivata na njeno prehodnost.

_____

_____

_____

_____

(2 točki)

28. V **kateri** slovenski makroregiji **ni** prehodnih mezoregij?

_____

(1 točka)

29. Nekatere slovenske mezoregije so znane po monokulturni kmetijski usmeritvi. **Napišite** ime mezoregije iz severovzhodne Slovenije, ki je znana po usmeritvi v vinsko trto, in to **utemeljite**.

(2 točki)

PRAZNA STRAN